

Papežova katecheze o neřestech a ctnostech: Statečnost

Papež František řekl, že tato ctnost je „nejbojovnější“ a také že nás nutí hledat dobro v našem životě a nepřizpůsobovat se tomu, co nám navrhuje svět.

10.04.2024

Drazí bratři a sestry, dobrý den!

Dnešní katecheze je věnována třetí z kardinálních ctností, totiž statečnosti. Začneme jejím popisem, který uvádí

Katechismus katolické církve:

„Statečnost je mravní ctnost, která při obtížích zabezpečuje pevnost a vytrvalost v úsilí o dobro. Posiluje rozhodnutí odporovat pokušením a překonávat překážky mravního života. Ctnost statečnosti dává člověku schopnost překonat strach, a to i strach ze smrti, a čelit zkouškám a pronásledování.“ (č. 1808). Takto hovoří Katechismus katolické církve o ctnosti statečnosti.

Zde se tedy jedná o nejvíce

„bojovnou“ ze všech ctností. Zatímco první z kardinálních ctností, totiž moudrost, byla spojována především s rozumem člověka, a zatímco spravedlnost našla své sídlo ve vůli, tuto třetí ctnost, statečnost, scholastičtí autoři často spojují s tím, co starověcí autoři nazývali „vznětlivostí“. Antické myšlení si nepředstavovalo člověka bez vášní: byl by to kus kamene. A tyto vášně nemusí být nutně pozůstatkem

hříchu, ale je třeba je vychovávat, usměrňovat, očišťovat vodou křtu, či spíše ohněm Ducha svatého. Křesťan bez odvahy, který neobrací vlastní síly k dobru, který nikomu nevadí, je zbytečný křesťan. Zamysleme se nad tím! Ježíš není jakýsi průsvitný a aseptický Bůh, který nezná lidské emoce. Právě naopak. Tváří v tvář smrti svého přítele Lazara se rozplakal; a v některých jeho projevech prosvítá jeho vášnivý duch, například když říká: Přišel jsem vrhnout oheň na zem, a jak bych si přál, aby už vzplanul! (Lk 12,49); a když byl konfrontován s obchodováním v chrámu, reagoval silou (srov. Mt 21,12-13). Ježíš byl vášnivý.

Nyní však hledejme existenciální popis této tak důležité ctnosti, která nám pomáhá nést v životě ovoce. Starověcí autoři – řeční filozofové i křesťanští teologové – rozpoznávali

ve ctnosti statečnosti dvojí vývoj,
jeden pasivní, druhý aktivní.

První je zaměřen do našeho nitra.
Existují vnitřní nepřátelé, které
musíme porazit a kteří se jmenují
úzkost, tíseň, strach, vina: to všechno
jsou síly, které se bouří v našem nitru
a v určité situaci nás ochromují.
Kolik zápasníků podlehne ještě dříve,
než se pustí do boje! Neuvědomují si
totiž tyto vnitřní nepřátele.
Statečnost je především vítězstvím
nad sebou samým. Většina obav,
které v nás vznikají, je nereálná a
vůbec se nenaplní. Lepší je tedy
vzývat Ducha svatého a čelit všemu s
trpělivou statečností: jednomu
problému po druhém, jak jsme
schopni, ale nikoli sami! Bůh je s
námi, pokud mu důvěřujeme a
upřímně hledáme dobro. Pak
můžeme v každé situaci počítat s tím,
že Boží prozřetelnost bude naším
štítem a zbrojí.

A pak je tu druhý pohyb ctnosti statečnosti, tentokrát aktivnějšího charakteru. Kromě vnitřních zkoušek existují i vnější nepřátelé, což jsou životní zkoušky, pronásledování, těžkosti, které jsme nečekali a které nás překvapují. Můžeme se totiž snažit předvídat, co nás potká, ale skutečnost se do značné míry skládá z nevyzpytatelných událostí a v tomto moři naší lodkou občas zmítají vlny. Statečnost z nás pak činí odolné námořníky, kteří se nedají zastrašit ani odradit.

Statečnost je základní ctností, protože bere vážně výzvu spočívající ve zlu na tomto světě. Někteří lidé předstírají, že toto zlo neexistuje, že je vše v pořádku, že lidská vůle není někdy slepá, že temné síly, které přinášejí smrt, nevedou v dějinách boj. Stačí však zalistovat v učebnici dějepisu, nebo bohužel i v novinách, abychom objevili hanebné činy, jejichž jsme zčásti oběťmi a zčásti

protagonisty: války, násilí, otroctví, útlak chudých, rány, které se nikdy nezhojily a stále krvácejí. Ctnost statečnosti nás nutí reagovat a zvolat „ne“, důrazné „ne“ tomu všemu. Na našem komfortním Západě, který všechno poněkud rozředit, který z cesty k dokonalosti udělal prostý organický vývoj, který nepotřebuje zápasit, protože mu všechno připadá stejné, někdy pociťujeme zdravý stesk po prorocích. Ale nepohodlní vizionáři jsou velmi vzácní. Je potřeba, aby nás někdo vymrštil z měkkého pelíšku, v němž jsme se uvelebili, a přiměl nás resolutně opakovat „ne“ zlu a všemu, co vede k lhostejnosti. „Ne“ zlu a „ne“ lhostejnosti; „ano“ cestě, cestě, která nás vede k pokroku, a za tu musíme bojovat.

Objevme tedy znovu v evangeliu Ježíšovu statečnost a učme se jí ze svědectví svatých a světic.

RadioVaticana.cz / Rome
Reports

Libreria Editrice Vaticana /
Rome Reports

.....

pdf | dokument generován automaticky
z [https://dev.opusdei.org/cs-cz/article/
papezova-katecheze-o-nerestech-a-
ctnostech-statecnost/](https://dev.opusdei.org/cs-cz/article/papezova-katecheze-o-nerestech-a-ctnostech-statecnost/) (05.08.2025)